

Sid 2 **LEDAREN:** En omtalad dokumentärfilmare avslöjar vårt ägandebehov. Vi gillar prylar, inte för att vi behöver dem – utan för att vi vill ha dem.

TORSDAG 24 JANUARI. NR 4/2013

Det blir
en skola
i Kongo
Sidan 6

Voice
of
Tomas
Sidan 2

”Jaha,
så jag är
museal”
Sidan 19

**Kristet
i svart**

Sidan 8

Sista chansen att se minnen från ett svunnet Namibia

I början av juni stänger Finska Missionssällskapets museum sina dörrar för gott.
Sidan 10

Kapellförsamlingen
är ett lyckat koncept
Sidan 4

Tron som försvann
blev radioprogram
Sidan 12

När mormor
inte vill leva längre
Sidan 7

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Naket om ångest i sakhimlen

KP EN DAG får en urban, 26-årig singel nog av sitt överflöd av saker. Han inser att de 25 000 prylar han äger inom kort tvingar honom att uppgradera sitt boende till en trerummare.

Alternativt behöver han skaffa en uppsättning förvaringssystem från den stora svenska möbelfjätten för att få ordning på det hela. Alltså köpa fler saker för att orka leva med de saker han har.

DET HÄR sägs vara upptakten till den aktuella och uppmärksammade dokumentären *Tavarataivas* (Sakhimlen) som har premiär nu i veckan. Upphovsmakaren Petri Luukkainen är själv mannen med för många saker, och hans story är resultatet av den drastiska idé som föddes i hans huvud.

I stället för att köpa något alls stuvade Luukkainen in allt han ägde i ett källarförråd. Han gav sig själv ett ettårigt köpförbud samtidigt som han fick hämta ut bara en pryl om dagen ur förrådet. Den första kvällen sprang han följaktligen naken på gatan till förrådet, nappade en dagstidning ur pappersinsamlingen för att skyla det nödvändigaste och kom tillbaka med sin ytterrock.

ETT SMART uppslag till en dokumentär. Diskussionen Petri Luukkainen har väckt är också fascinerande. Visst kan den allmänna reaktionen välvilligt nicka på huvudet åt en så vacker och hög idé – i princip. Men när det blir vardag och medmänniskan i fråga blir en onåbar slusk på grund av att han vägrar hämta ut sin telefon ur förrådet, eller drar på fiskefänge med kompisarna utan att själv kunna låna ut ett enda drag i retur – då slår givarna för sociala koderna på rött. Det är inte det att kompisarna inte har utrustning att låna: de har flera uppsättningar extra. Det är känslan, både hans och deras, av att han är en snyltare för att han inte har något alls.

Det Luukkainen avslöjar för sig själv och för oss andra är nämligen att vi inte har saker för att vi behöver dem. Vi har dem för att vi vill ha dem och för att de ger oss ett värde i den mellanmänskliga kontakten.

HÄR DRAR dokumentärfilmaren paralleller till religionerna och konstaterar att också de handlar om att avstå från saker.

Givandet av allmosor i islam och den kristna uppmaningen att dela sitt bröd med den fattige är inte bara till för mottagarens skull. Det handlar lika mycket om givarens egen relation till det materiella. "Jag upptäckte att jag har skaffat saker för att bli lycklig", är en av insikterna i *Tavarataivas*.

DEN ENDA som enligt Petri Luukkainen förstod honom var hans mormor, som hade genomlevt efterkrigstidens bristår. "Hade jag lyssnat på henne så hade jag aldrig behövt det här experimentet", konstaterar han.

Sant. Samtidigt sticker det onekligen lite i ögonen att budgeten för denna dokumentär, som filmats med låga produktionskostnader till största delen hemma hos Luukkainen själv, går loss på hela 300 000 euro. Det kalaset betalas huvudsakligen av Finlands filmstiftelse. Kanske är det vad en allmän debatt om materialism kostar år 2013.

PROFILEN: TOMAS HÖGLUND

"Jag tror att vi alla har en uppgift att vara medmänniska oavsett var vi befinner oss."

Sjunger från hjärtat

Han tog tittarna med storm. Efter sin tolkning av soul-låten *You are so beautiful* i tävlingen *Voice of Finland* har Tomas Höglund blivit något av en kändis. Själv tar han det med ro och lägger tävlingen liksom resten av sitt liv i Guds händer.

TEXT OCH FOTO: JOHAN MYRSKOG

– Tomas, du sjöng helt sikabra i *Voice of Finland*, hörs det från några gymnasieelever i Mattlidens skola i Esbo då **Tomas Höglund** går genom korridoren. Några minuter senare är det dags igen, den här gången på lågstadiesidan.

– Tomas, var det du som sjöng så bra? undrar en liten flicka lite försiktigt innan hon försvinner ut på rast.

Tomas Höglund blev kändis över en natt då han i den tv-sända sångtävlingen *Voice of Finland* tog domarna med storm med sin tolkning av **Billy Prestons** låt *You are so beautiful* som **Joe Cocker** senare gjort känd.

– Det har varit en riktig medicinskus den senaste veckan, berättar Höglund. Massvis med tidningar har ringt och gjort intervjuer. Radio och tv har hört av sig och det har känts som att jag har haft något med medierna att göra hela dagarna.

För Tomas Höglund är det inte ett problem att få så mycket uppmärksamhet. Han har fötterna stadigt på jorden.

– Det är ganska roligt med mycket uppmärksamhet. Nu ska jag passa på att njuta. Det är både intensivt och lärorikt på samma gång.

Musik som yrke

Till vardags arbetar Tomas Höglund som klass- och musiklärare i Mattlidens grundskola i Esbo. Det är något han trivs oerhört bra med.

– Jag började arbeta här som klasslärare 1998 och de senaste åren har jag också undervisat i musik, säger han.

Höglund tycker om att det finns plats för nya utmaningar och chanser att göra olika saker.

– Mattliden är en väldigt stor skola och det öppnar möjligheter att jobba med olika saker och variera lite fast man är på samma ställe.

Höglund medger att det kan kännas tungt att syssla med egen musik på fritiden då dagarna är fyllda med musik.

– Jag är glad att kunna dela med mig av mina erfarenheter åt mina elever, men ibland kan det vara svårt att hitta sina egna kreativa sidor då man kommer hem på kvällarna. Det finns både för- och nackdelar med mitt arbete, säger han.

Ber om Guds ledning

För Tomas Höglund är tron på Gud och hans ledning det viktigaste i livet. Både i *Voice of Finland*-tävlingen och i vardagen söker han alltid efter Guds plan och vilja med det som händer. För honom är det avgörande att man är kristen i det sammanhang man kommer till.

– Jag tror att vi alla har en uppgift att vara en medmänniska var vi än befinner oss, oavsett om vi går ut med att vi är kristna eller inte, säger han.

Höglund funderar mycket på vad han är kallad att göra i olika livssituationer.

Han vill vara ett aktivt instrument för Guds vilja och frågar sig ofta hur Gud kan använda honom i olika situationer.

– Jag brukar alltid be om Guds ledning och hans plan för sammanhang jag kommer till. Jag vill vara uppmärksam och söka efter hur Gud kan använda mig, säger han.

– Samma princip gäller också för *Voice of Finland*-tävlingen. Om Gud vill använda mig på något visst sätt så får han göra det och jag är öppen för det.

Att sjunga från hjärtat

Då Tomas Höglund sjöng i första omgången av *Voice of Finland* vände sig alla domare nästan med ens om för att se vad det var för en talang som framförde sitt bidrag. Att Höglund skulle

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör: May Wikström tfn (09) 612 615 33/ 040 153 0313 may.wikstrom@kyrkpressen.fi	Redaktion i Österbotten Norrmalmgatan 21 A 68600 Jakobstad gsm 050 585 6460	Johan Myrskog tfn (09) 612 615 52	Utgivare: Fontana Media Ab
Redaktion i Helsingfors Sandvikskajen 13 00180 Helsingfors Tfn (09) 612 615 49 Fax (09) 278 4138	Redaktörer: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Johan Sandberg (Österbotten) gsm 050 585 6460	Bank: Sampo IBAN: FI34 8000 13011585 40 BIC: DABAFIHH
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi	Rolf af Hällström tfn (09) 612 615 53	Sofia Torvalds tfn (09) 612 615 54	Paradbild: Sofia Torvalds
	Tomas von Martens tfn 046 8782 665	Webbredaktör: webbred@kyrkpressen.fi	Tryck: Botnia Print, Karleby
		Layout: Malin Aho	

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör: Erika Rönnegård tfn (09) 612 615 50, annons@kyrkpressen.fi	Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.	Björn Sten, gsm 0400 012 390	prenumeration@kyrkpressen.fi
Annonspriser: Färg 2,05 €/spmm Svart-vit 1,65 €/spmm Moms 23% tillkommer	För mera detaljer se medie kortet www.kyrkpressen.fi	Leif Westerling, gsm 050 329 4444, fax (09) 278 4138	Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.
Radannonser: 4,50 €/rad inkl. moms.	Annonsförsäljning: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Jonny Åstrand, tfn (06) 347 0608, gsm 0500 924 528, fax (06) 347 1018	Prenumerationspriser: Finland & Norden 69 €
Familjeannonser: 1 €/spmm inkl. moms.		Prenumerationer och adressändringar: tfn (09) 612 615 50,	

ha varit nervös kanske inte märktes men själv påstår han att han inte var så lugn som han verkade.

– Det var mer nervöst än jag trodde att det skulle vara, berättar han. Det är en helt annan grej att sjunga för fyra domare som du ska försöka övertyga att vilja ha dig i sitt lag än att sjunga för vanlig publik.

Trots att Höglund kände sig nervös försökte han vara lite som i sin egen värld. Han avslöjar också hemligheten med varför han lyckades sjunga med sådan känsla som han gjorde.

– Jag sjöng samma låt på ett bröllop en gång och tyckte att det enda som kändes rätt var att föreställa mig att jag sjöng låten till min fru **Maria**, berättar han.

TILL VARDAGS arbetar Tomas Höglund som klass- och musikalärare i Mattlidens låg- och högstadieskola i Esbo.

– Jag försökte tänka på samma sätt när jag framförde låten i tävlingen. Jag sjöng den för min fru och inte för domarna.

Verkligheten ger vila

Fastän Tomas Höglund varit så mycket i offentligheten under de senaste veckorna har han genast ett svar på vad han uppskattar allra mest i livet.

– Att bara få komma hem till verkligheten. Frun som räcker mig dammsugaren, säger han.

– När mitt eget tidsschema varit proppfullt som nu då jag varit så omgiven av medier är det skönt att veta att jag hör hemma hos min familj. Med dem trivs jag allra bäst.

I Voice of Finland valde Tomas Höglund att ha sin fru och sina tre döttrar som sin stödtrupp. Det tycker han är självklart.

– Det fanns ingen annan jag hellre skulle ha vilja ha med mig, säger han.

– Det är lätt att man förlorar sig lite i den temporära verkligheten i ett sammanhang som Voice of Finland. Därför känns det bra att familjen är där och både stöder mig och påminner mig om vad som är det allra viktigaste i livet.

Han är tacksam över att ha fått en chans att medverka i Voice of Finland.

– Hur det går spelar egentligen inte så stor roll. Jag tar det lite som det kommer.

– Jag lämnar allt i Guds händer så får jag se hur långt det tar mig.

TOMAS HÖGLUND

BOR I KYRKSLÄTT MED SIN FRU OCH TRE DÖTTRAR

JOBBAR SOM KLASS- OCH MUSIKLÄRARE I MATTLIDENS SKOLA I ESBO

AKTUELL MED SÅNGTÄVLINGEN VOICE OF FINLAND

VÄRDESÄTTER ATT GUD KAN ANVÄNDA EN PÅ OLIKA SÄTT I LIVET

Seminarium vill skapa dialog i stället för hatretorik

I februari ordnas ett ekumeniskt seminarium om dialog som nyckel till fred och samförstånd. I seminariet deltar representanter för olika kyrkor, samfund och församlingar. På programmet står bland annat frågan hur staten och religionssamfundet samverkar för att trygga samhällsfreden och hur det är att jobba tillsammans med

MARIA STEN. FOTO: KP-ARKIV

respekt för varandras olikheter.

– Vi har funderat mycket på rädslan för det främmande, på hatretorik och hatkommentarer, säger **Maria Sten** som är branschsekreterare vid Kyrkostyrelsen och medlem i Ekumeniska rådets sektion för finlandssvensk ekumenik.

– Det finns en oro över

den rasism som finns i Finland i dag. Vi vill ta upp frågan om förståelse mellan olika religioner men också mellan de kristna samfund. Vi tror att dialog är den enda vägen framåt.

Alla som är intresserade av ämnet är välkomna – inbjudningar har redan gått ut till de kyrkor som är medlemmar av ekumeniska rådet. I seminariet deltar

också representanter för de judiska och muslimska samfundet i Finland.

– Vi hoppas att alla som vill lyssna och delta i dialogen tar sig till Åbo i februari, säger Maria Sten.

Det ekumeniska seminariet *Dialog som nyckel till fred och samförstånd* ordnas vid Teologiska fakulteten den 7 februari. Den som är intresserad kan an-

mäla sig per e-post till Sara Torvalds på sara@sarax.com senast den 1 februari.

Arrangörer är Religionernas samarbete i Finland RESA-forumet rf, sektionen för finlandssvensk ekumenik vid Ekumeniska rådet i Finland och teologiska fakulteten vid Åbo Akademi.

• SOFIA TORVALDS

Kapellen väcker intresse

KAPELLFÖRSAMLING. Varje gång församlingsfusioner är på tapeten någonstans vet Malin Lindblom om det. Då vill någon diskutera kapellförsamlingar med henne.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Folk vill veta om konceptet är lyckat, säger hon.

De senaste åren har kapellförsamlingar diskuterats mycket. I Nykarleby och Närpes diskuterar man som bäst medan Oravais blev kapellförsamling i fjol.

Malin Lindblom har varit kaplan i Sundom kapellförsamling sedan mars 2009 utom de två år hon bodde i Jerusalem. Sundom är den äldsta kapellförsamlingen i modern tid i hela Finland. I höst firade Sundom kapellförsamling 25-årsjubileum. I stiftet finns nu kapellförsamlingar också i Västaboland och Lappfjärd.

Lindblom får ofta frågor om för- och nackdelarna med en kapellförsamling. Det är de anställda som ställer frågorna, inte förtroendevalda.

– Jag tycker det är ett jättebra koncept. Vi har vår egen kapellförsamling här i stället för att vara en del av stora Vasa svenska. Det känns som en egen församling för Sundomborna och gemenskapen är bättre. Det är lättare för människorna att identifiera sig med en liten enhet.

Att den tunga administrationen saknas ser Lindblom som en av fördelarna. Administrationen sköter moderförsamlingens kyrkoherde. Hon får satsa på verksamheten.

– En ensam präst i en självständig församling har

heller ingen som vikarierar utan man måste bygga upp ett vikariesystem med andra församlingar eller pensionerade präster. Här får vi alltid hjälp från moderförsamlingen.

En nackdel är att kapellförsamlingen är beroende av moderförsamlingens välvilja.

– Men så länge man har en bra relation till moderförsamlingen och moderförsamlingen minns att den har en kapellförsamling är allting bra. Så är det i Sundom, säger Lindblom.

Kapellförsamlingen har ett eget kapellråd och en egen budget. Från kapellets budget betalas vissa löner som Lindbloms och diakonens. Men det finns till exempel inget eget moment för konfirmandarbetet i Sundom utan det ingår i moderförsamlingens budget. Fastighetsskötseln betalas ur samfällighetens budget.

– I kapellförsamlingarna kan man ha olika system. I vår församling är det bara diakonen som jobbar enbart för Sundom. Alla andra har en del uppgifter i Vasa.

Moderförsamlingen har inget eget råd, i församlingsrådet är också kapellförsamlingarna representerade. Men att det finns någon risk att moderförsamlingen skulle hamna i ett sämre läge på grund av det tror Lindblom inte.

– Moderförsamlingen sit-

SUNDOM, DÄR Malin Lindblom är kaplan, är den äldsta kapellförsamlingen i modern tid.

ter ju på makten och kapellrådet är underställt församlingsrådet.

Lindblom tycker att konceptet varit jättebra för Sundoms del.

– Men man måste ju alltid se vilka alternativen är i samband med sammanslagningarna. Varje enskild församling måste ta ställning till det.

Aldrig varit självständig Sundom skiljer sig från de

övriga moderna kapellförsamlingarna då man inte övergick från självständig församling till kapellförsamling utan blev det efter att ha hört till Vasa svenska i elva år.

Ursprungligen hörde Sundom till gamla Korsholm och Sundomborna åkte med båt till nuvarande Gamla Vasa för gudstjänst. Efter att Vasa brann 1852 ville Sundomborna ha

kortare väg till kyrkan. Man började höra till Solf som i sin tur hörde till Malax. När Solf blev självständig kommun följde Sundom med.

I samband med kommunreformen 1973 blev Sundom en del av Vasa. Då byggdes också bron som förbinder Sundom med Vasa. Förbindelsen medförde stor nyinflyttning. Före bron fanns det just ingen koppling till Vasa i Sundom.

– Även om alla nyinflyttare inte har lika stark Sundomidentitet har den bevarats stark, även bland ungdomarna. Det ska hända i den egna kyrkan eller prästgården. Till exempel konfirmanderna som tycker att gudstjänsttiden klockan tio i Sundom är väl tidig har ingen förståelse för att åka till en senare gudstjänst i Vasa.

Ökenvandring med evigheten i sikte

En bibelhelg för alla åldrar den 1-3 februari 2013 på Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland, Vasa Campus

Huvudtalare: Johannes Hellberg (Sverige)

Deltagande i helgens månsidiga program är avgiftsfritt! För mat och/eller logi, anmäl dig senast 25.1.2013 på www.slef.fi eller tfn 010 327 1612.

Läs mer om helgen på www.slef.fi!

Arrangörer: SLEF och Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland

UNGDOMENS KYRKODAGAR

Årets UK diskuterar utslagning

I dag, torsdag, inleds Ungdomens Kyrkodagar (UK) på Lärkkulla i Karis. Årets tema är Andrum. Fredagens morgonandakt, Andrum på radio Vega, är en specialandakt gjord för UK.

Årets UK kommer att diskutera bl.a. ungas utslag-

FÖRRA ÅRET hölls UK i Vasa. FOTO: KP-ARKIV/NINA ÖSTERHOLM

ning. På programmet finns naturligtvis också en lång rad motioner som ska behandlas. I år får UK ta ställning till en motion om att stärka bibelkunskapen genom att ordna bibelundervisning för unga, ett initiativ om vänförsamlingar i stiftet för att minska på fördomarna mellan unga i olika

delar av Svenskfinland och ett förslag om gemensam hjälpledarutbildning för ungdomar från olika församlingar. Flera motioner handlar om vad kyrkan ska göra för att förebygga att unga mår dåligt och hur unga vuxna ska hitta sin plats i församlingen. UK avslutas på söndag.

KRISTENDOM, ISLAM, hinduism och buddhism är de fyra största religionerna i världen. De religionslösa är fler till antalet än buddisterna. FOTON: SXC.HU

Ökad migration kräver större religionskunskap

MIGRATION. Migrationen i världen leder till att religionerna uppblandas. Det ökar också behovet av religionskunskap.

TEXT: JOHAN SANDBERG

Under de senaste femtio åren har mängden människor som flyttat från ett land till ett annat ökat från 80 miljoner till 200 miljoner, visar Kyrkostyrelsens rapport som bygger på statistik från International Bulletin of Missionary Research.

Religionen är en av främsta orsakerna till migrationen i världen, säger teologiedoktor **Timo Vasko**, missionsteolog på Kyrkostyrelsen. Kristna än mer benägna att emigrera än andra religiösa grupperingar.

Av alla världens migranter är hälften kristna och en fjärdedel muslimer. Vasko menar att det finns flera orsaker till att det är så.

Speciellt i länder som Pakistan, Iran och Irak är det vanligt att regeringen inte respekterar mänskliga rättigheter och att den kristna minoriteten trakasseras.

Muslimerna är den näst största religiösa gruppen i världen.

De flyttar också av politiska orsaker men till exempel de 2,5 miljoner turkar som bor i Tyskland har flyttat i jakt på en bättre levnadsstandard.

Vasko ser det som en mänsklig rättighet att få hö-

ra evangeliet, och helst då på eget modersmål.

Många invandrare frågar efter vad vi tror på i Finland. Vi har församlingar som har verksamhet på olika språk. Runt om i landet hålls gudstjänster bland annat på kinesiska, arabiska och ryska.

Många finländare ställs inför en ny situation när de får frågor om sin kristna tro.

Förutom litteraturenger kyrkans nätsidor svar på den frågan – på olika språk.

De som invandrar till Finland kommer ofta från samhällen där frihet och respekt för de mänskliga rättigheterna saknas.

Känner stor frihet

Vi har religionsfrihet i Finland och det är ett okänt begrepp för många invandrare, säger Vasko.

Vi har rätt att höra till vilket religiöst samfund som helst eller att låta bli. Det är vanligt att muslimer som kommer till Finland inte ansluter sig till något muslimsamfund. De känner att det är en stor frihet att för första gången i sitt liv få stifta bekantskap med allt som intresserar dem.

Vi har världens bästa skola i Finland och invandrarna förstår att den utbildningen barnen får hjälper dem vidare i livet. Skolan undervisar också i religion.

De kristnas antal i världen växer i alla världsdelar men mest på det södra halvklotet. Av alla kristna lever 65

procent på det södra halvklotet. Kraftigast växer antalet kristna i Afrika, Asien, Latinamerika och Oceanien. Ökningen är betydligt mindre i Nordamerika och minst i Europa. Men Europa är fortsatt den största världsdelen med största antalet människor som hör till kristna samfund.

Pingströrelsen växer

Vår kultur är annorlunda än många andra, säger Vasko. Vi vill höra till kyrkan men vi samlas i kyrkan främst vid de stora högtiderna som vid jul och påsk.

Pingströrelsen är det kristna samfund som växer mest. Enligt prognosen för år 2025 kommer den att ha hela 828 miljoner anhängare. Det skulle vara närmare

en tredjedel av alla kristna i världen.

Rörelsens tillväxt beror på olika faktorer, säger Vasko.

Deras förkunnelse är personlig, mycket bibelcentrerad och -trogen. Pingstkyrkan är uppbyggd kring närhet, medlemmarna hör till små församlingar och små grupper. Musiken och glädjen i gudstjänsterna ger fattiga ett avbrott från den torftiga vardagen. Man är trogen missionskallelsen och satsar mycket på att förkunna evangeliet på olika håll i världen. Karismatiska nådegåvor förekommer, man talar i tungor och profeterar. Man kan säga att Gud har välsignat den pingst-karismatiska rörelsen, säger Timo Vasko.

VÄRLDENS RELIGIONER 2013

	MILJONER	PROCENT
• Kristna	2 354	33,0
• Muslimer	1635	22,9
• Hinduer	982	13,7
• Religionslösa	684	9,6
• Buddhister	509	7,1
• Anhängare av religioner med kinesiskt ursprung	433	6,0
• Anhängare av folketro	243	3,4
• Ateister	136	1,9
• Anhängare av nya religioner	63	0,9
• Sikher	25	0,3
• Judar	15	0,2
• Andra	51	1,0

Källa: International Bulletin of Missionary Research. Januari 2013

Res med oss

9-15.4 Vin- och matresa till Italien
15-21.4 Mainau-Rüdesheim-Holland
23-29.4 Härliga Gardasjön
3-10.5 Slovenien-Kroatien
22-29.5 Moseldalen

Nya broschyren snart ute!
Spänningsfullt • Upplevelserikt • Minnesvärt

INGVES www.ingves.fi
Närpes 020 7434 530 | Vasa 020 7434 520

KING TOURS
Högklassiga gruppresor på svenska till länder med tusenåriga sevärdheter!
www.kingtours.se

Malta 27.3. - 3.4. Gediget program inkl. påskprocessioner.

Välkommen att kontakta Tuija West i Vasa!
Tel. 06 3122 476, 0400 298 151, tuija@kingtours.se
Beställ gärna vårt nyhetsbrev!

OT-resor våren 2013
EUROPA PÅ VÅREN

Mainau - Holland
Den populära blomsterresan - blomsterön Mainau, blomsterparken Keukenhof och förstas Blomstertåget i Holland
Resa 16-22.4

Gardasjön
Sex nätter vid Gardasjön. Utflykter kring sjön, vingårdar, marknad, Verona och Venedig. Resa 8-14.4. Några platser kvar!

Möt våren i London
Flyg till Amsterdam, besök på Keukenhof, fyra nätter i världsstaden London
Resa 23-28.4

London - Paris
Två av Europas metropoler med rundtur och fritid. Resa 27.4-2.5

Frankrike - vinresa
Upplev den fantastiska franska vinkulturen. Besök på vingårdar med provsmakning och härliga vinbyar med korsvirkeshus.
Resa 3-9.5

Franska rivieran
"Route Napoleon" över Alpema. Azurkustens drottning Nizza är vår ort i 3 nätter, utflykter till Monaco, Monte Carlo och Cannes. Resa 11-17.5

WEEKENDRESOR

Kristina från Duvemåla
Sista chansen att se succémusikalen på Svenska Teatern! Resor 5-6.4 och 27-28.4

Stockholm
med shopping eller teater... varför inte båda? Båtresorna med nya Viking Grace! Musikalen Rock of Ages på Chinateatern.
Resa 12-14.4

Tallinn hotellresa
Rejält med shoppingtid i Tallinn, logi på Sokos Hotel Viru. Resor 28.2-2.3 (sportlov), 29-31.3 (påskan), 19-21.4 och 9-11.5

Påskan i Riga
Tre övernattningar på centralt hotell, resa med egen buss. Resa 28-31.3

MÅ BRA PÅ SPA
En skön och avkopplande vecka i Pärnu!
Resor: 23.2-2.3, 9-16.3, 24-31.3, 13-20.4, 4-11.5 samt kort resa: och 28-31.3

06-318 4000
www.ot-resor.fi

Friman Resor
Pris / person om inget annat nämns

24.2-2.3 Spa Viiking i Pärnu. **Boka genast!**
15-17.3 Temaresa till Estland, "Vatten i tredje potens"
8-15.4 Madeira
18-22.4 Istanbul
3-7.5 Schweiz & Mainau
4-11.5 Leros i Göran Schildts anda
9-12.5 Paris
9-12.5 Pärnu
13-16.5 Rigas guldålder
18.5 Trädgårdsmarknaden i Türi i Estland
Juli Danmark med Legoland för gammal och ung
Juli Hemlig resa
2-4.8 Berlin och Berlin International Bierfest
13-15.8 Kökar och Källskär
4-11.9 Leros - The Göran Schildt Regatta
28.9-6.10 Turkiet, Side
Hösten Toscana
18-20.10 Galenskaparna & After Shave i Sthlm
1-3.11 Spök! på Cirkus i Stockholm

Kontakta oss för utförligare program!

019-248 1004
Fax 019-248 7058

HANGÖ TRAFIK
info@frimanresor.fi
www.frimanresor.fi
Kontorstid: må - fre kl. 8 - 16

Registrerad researrangör KUVI 3050/00/MjMv

ELEVER FRÅN Katedralskolan i Åbo uppträder med dans och musik.

UPPE: Niklas Wallis, Björn Vikström, Elisabeth Rehn, Alexandra Wärn och Cecilia Forsén diskuterar projektet före konserten. NERE: Los Pastores. FOTON: VILLE KAVILO

”I den stunden föddes hoppet”

INSAMLING. Vi bygger en skola i Kongo, så lyder rubriken för projektet som strävar efter att skapa en ny framtid för barnen i byn Mangina i östra Kongo. Arbetet har pågått sedan april 2011 och insamlingen avslutades med en konsert i Åbo som innehöll både tal och musik.

TEXT: NIKLAS WALLIS

Vid konserten i Sigynsalen i Åbo berättar Kyrkans Utlandshjälps direktör **Antti Pentikäinen** om sitt möte med en kvinna i Kongo som fick vårdas på sjukhus.

– I den stunden föddes ett hopp, tänkte jag, men jag insåg att hoppet hade fötts redan tidigare.

Pentikäinen menar att hoppet föddes redan då någon i Finland hade bestämt sig för att samla in pengar så att ett diakonalt arbete kunde startas i området i fråga. Han menar att resultatet av insamlingen som denna är mycket mera än bara en skola.

Cecilia Forsén var en av dem som

jobbade med projektiden vid Kyrkans Utlandshjälp. Ett skolprojekt ger barn en orsak och en möjlighet att stanna kvar i hembyn för att utbilda sig. Alternativet är att söka sig till storstäderna där barnen ofta utsätts för kriminalitet och blir indragna i ligor av olika slag. En skola i hembyn bidrar i längden till att de här barnen kan få en utkomst.

Forsén konstaterar att det finns väldigt goda förutsättningar för att projektet ska fortsätta och vara livskraftigt också efter att bygget är klart om ett halvår. Det finns många olika organisationer som verkar i området och som stöder utbildningen i skolan.

Projektet börjar först nu

På plats i Mangina kommer Lutherska Världsförbundet att se till att arbetare hittas bland lokalbefolkningen, att material blir införskaffat och att bygget kommer igång. Det här innebär att de människor som bor i området får arbete.

Också minister **Elisabeth Rehn** medverkade vid konserten i Åbo. Hon målade upp en bild av de oroligheter som präglar Kongo. Hon har lärt känna landet i samband med arbetsresor.

– Projektet är inte slut, menar hon, det är nu det börjar.

Rehn påpekar också att en av de reaktionerna hon mött under sina resor till Kongo är att människorna där upplevt att någon bryr sig, de är ändå inte så ensamma som de trott. Hoppet är det enda som får dem att orka genom striderna.

Biskop **Björn Vikström** har varit projektets beskyddare. I sitt tal till festpubliken framhöll han att alla som varit med och förverkligat projektet är viktiga.

– Vi hjälper inte bara ett otydligt lidande, vi hjälper föräldrar och barn som behöver en skola.

Vikström beskriver den rädsla som föräldrarna i Kongo måste känna. Vad ska hända deras barn? Kommer de att råka ut för samma ondska som föräldrarna har råkat ut för? Finns det ett slut på striderna? Också Rehn påminner om att barnen i Kongo lever i ett otryggt samhälle.

– Barn förs bort som soldater eller ”bushwives” och har senare ingen möjlighet att komma tillbaka till sitt gamla samhälle. De betraktas som förrädare. Arbetet med försoning är

bland det viktigaste som kan erbjudas dessa familjer.

Skolan kan fungera som ett centrum för det psykologiska hjälparbetet.

Möjligt besök i Mangina

Under slutkonserten uppträdde flera artister: **Thérèse Karlsson**, *Los Pastores*, *West Coast Gospel Choir* och studerande från Katedralskolan. Under konserten premierades också de skolor och församlingar som samlat in mest pengar: Katedralskolan i Åbo, Tenala församling och Tammerfors svenska församling i samarbete med Svenska Samskolan i Tammerfors.

Katedralskolan i Åbo var den enskilda grupp som samlade in mest pengar. Av de totalt 70 000 euro som insamlingen inbringade är deras andel mer än 7 000 euro. Insamlingen skedde bland annat i samband med skolans traditionella julbasar. Elever från Katedralskolan planerar också att besöka den nya skolan i Mangina.

Mer information finns på: http://www.kirkonulkomaanapu.fi/se/ylanavigointi/forsamlingar/vi_bygger_en_skola_i_kongo/

KATOLSKT ”STIFT” FÖR LUTHERANER

Nattvardsgemenskap med katoliker?

Den katolska ärkebiskopen **Gerhard Ludwig Müller** har öppnat dörren för en diskussion om nattvardsgemenskap mellan lutheraner och katoliker. Han menar att

Vatikanen kan vara mogen att överväga ett ordinarat (katolskt ”stift”) för lutheraner som vill ”återvända” till nattvardsgemenskap med den katolska kyrkan, enligt samma modell som det ordinarat som finns för anglikaner. Det här rapporterar Catholic Culture.

Ärkebiskopen menar att

det finns lutheraner som hoppas på nattvardsgemenskap med Rom och att den katolska kyrkan borde vara redo att välkomna dem. Dessa lutheraner kunde bevara de ”rättmätiga traditioner de utvecklat” och samtidigt bli medlemmar av den katolska kyrkan. Biskopen påpekar också att

NATTVARDSGEMENSKAP MED katoliker diskuteras. FOTO: KP-ARKIV

det finns lutheraner som anser att **Martin Luther** bara ville reformera den katolska kyrkan, inte skapa en klyfta mellan kristna. Han tillägger att många lutheraner anser att katolska kyr-

kan i och med andra Vatikan-konciliet gjorde alla nödvändiga reformer.

Ärkebiskop Müller kommenterade nattvardsfrågan i en bokhandel i Rom i samband med att han talade om sin färskaste bok om påven **Benedikt XVI** och hans tankar.

SOFIA TORVALDS

SKORPOR TILL kaffet kan man göra själv genom att torka gamla bullar.

Torkade bullar blir fina skorpor

KYRKKAFFE. Bullar som är några dagar gamla kan med fördel användas istället för inköpta biscotti.

TEXT & FOTO:
KARIN ERLANDSSON

Så var det vardag igen. Underbara vardag.

Dagishämtningar, våta fötter och skorpor till kaffet.

Mamma torkade bullar i ugnen med ugnsluckan på glänt. Nu för tiden kallas det biscotti, och de görs inte på restbullar utan av en ganska lös smet som kan smaksättas på många olika sätt. Jag vill ändå påminna om att några dagar gamla bullar med fördel kan skäras itu och torkas på låg värme och med ugnsluckan på glänt.

Till mina skorpor har jag använt honung. Med honung är det precis som med choklad: man får det man betalar för. Välj gärna en honung av

hög kvalitet, allra helst från en biodlare i trakten. Jag valde åländsk ljunghonung till mina skorpor, och de doftade ljuvligt under torkningen.

Om honungen är mycket hård kan den värmas försiktigt i en kastrull innan den vispas tillsammans med äggen.

En del av vetemjölet kan bytas ut mot durummjöl för nyttigare skorpor. Skorporerna håller egentligen hur länge som helst om de förvaras i en burk.

Karins kyrkkaffe

är en serie recept och tips på goda bakverk som lämpar sig exempelvis för kaffestunden efter gudstjänsten. Läs mera recept på Karins blogg: lopptorget.ratata.fi

HONUNGSSKORPOR MED TORKAD FRUKT

- 2 ägg
- 1 dl honung
- 4 dl vetemjöl
- 1 tsk bakpulver
- 1 dl torkade bär eller russin

- Sätt ugnen på 175 grader.
- Vispa ihop ägg och honung. Tillsätt övriga ingredienser och rör smeten smidig.
- Klicka ut två längder på bakplåtspapper. Platta till längderna med mjöliga fingrar.
- Grädda cirka 15 minuter i mitten av ugnen tills skorporerna börjar få färg.
- Låt längderna svalna.
- Vrid ner ugnen till 100 grader.
- Skär längderna i bitar och vänd dem med ena sidan uppåt. Torka i ugnen cirka 45 minuter. Håll gärna ugnsluckan öppen med hjälp av en träslöv, då försvinner all fukt från ugnen.
- Ta ut plåten och vänd skorporerna med andra sidan uppåt. Torka ytterligare 45 minuter.

VÅGA FRÅGA

Min mormor vill dö

ANN-SOFI STORBACKA är sjukhuspräst och svarar på läsarfrågor om tro och liv.

Min mormor ligger på en vårdavdelning. Nästa varje gång jag besöker henne säger hon att hon skulle vilja dö. Ibland har hon också frågat om jag inte kunde hjälpa henne på något sätt med den saken. Ibland undrar hon varför inte Gud låter henne dö när det inte finns något att leva för mera. Jag undrar hur jag ska bemöta hennes frågor och borde jag tala om saken med någon?

UTGÅENDE FRÅN din fråga märker jag att du har hört din mormor och tagit hennes frågor på allvar. Du har fortsatt att besöka henne och du undrar över vad du kan göra för att hjälpa henne. Jag känner igen situationen du beskriver från mitt arbete som sjukhuspräst.

Grunden till ett meningsfullt bemötande ser jag att du redan har. Du är till hjälp för din mormor bara genom att du står ut med att höra hennes frågor och begrunder dem, utan att ha färdiga svar eller en klar handlingsplan. Har du talat om för din mormor att du tar det hon säger på allvar? Eller har du hittills så fort som möjligt bytt samtalsämne?

ETT MÖJLIGT sätt att bemöta henne är att du nästa gång frågar din mormor om hennes levda liv, om det som tidigare har hjälpt henne att orka genom svåra tider. Vad mannen ligger bakom din mormors önskan om att få dö? Har din mormor kanske varit en aktiv och duktig människa, som i vått och torrt har ställt upp för andra? Känner din mormor kanska nu sig värdelös och oduglig? Har livet ingen mening för henne längre när hon inte kan vara till nytta för någon?

Du kan på olika sätt visa för din mormor att du är intresserad av att få höra mera om hennes liv. När och hur dog hennes föräldrar? Hurdant var din mormors liv när hon var i samma ålder som du är nu? Vad har din mormor lärt sig under sitt långa liv? Vilka livserfarenheter eller levnadsråd skulle hon ge till dig? Vad skulle du vilja fråga din mormor innan det är för sent? Är det naturligt för er att tala om trosfrågor? Brukar din mormor be? Ber du för henne? Har du bett om förbön för din mormor?

DET SKULLE vara viktigt för dig att prata med personalen på vårdavdelningen. Du kan dela din oro för din mormor med dem. Det är mera sannolikt att din mormor också har uttryckt sin önskan om att få dö till någon av vårdarna, än att hon inte har gjort det. Hur har personalen reagerat, vad har de gjort för din mormor? Finns det ännu något man kan göra för henne? Kanske din mormor kunde få besök av en präst eller en diakoniarbetare?

Jag hoppas att du har nytta av mina frågor inför ditt nästa besök hos din mormor. Mätte ni ännu ha tillfälle till meningsfulla och goda samtal med varandra.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN ERIKA RÖNNGÅRD

Vilan före våren

Jag läser i kapp bloggar efter julledighetens långa pauser från datorsittandet

och noterar en plötslig explosion av utrop om våren och bilder på tulpanbuketter. Själv ha-

de jag adventsstjärnan tänd i fönstret skamligt långt in i januari. Sedan släppte jag taget och landade i januari-vilan. I det där stråket hopp som till en början bara anas med förnuftet. Hoppet som blommar ut när januarisolen plötsligt flödar in genom fönstret.

Det här, gott folk, det kallas inte vår. Det här är januari som snart övergår i februari, och inte heller då är det vår. Inte ens om man köper en ny tulpanbukett varje vecka, inte ens om man talar om vårtecken varje gång termometern närmar sig nollstrecket-

et. För så här är det: först blir det höst. Sedan kommer vintern och julen, och när julen är över fortsätter vintern. Hur trist det än låter finns vintern inte bara till för att vara en snövit kuliss till julfirandet. Det är inte så att vi stiger upp från julbordets festmys och kliver rakt

ut i flödande sol, smältvatten och vårblommor.

I den här delen av vintern drar jag efter andan och landar. Januari behövs inte till vare sig julförberedelser eller trädgårdsiver. I januari är vilan nog. Tids nog kommer våren med iver att uppleva våren utomhus. Än

så länge brygger jag ännu en kopp te, vilar under filtten och stickar varv på varv på vinterns halsduk. Tryggt förvissad om att tiden och ljuset sköter sitt även denna gång – utan att jag behöver hjälpa våren på traven med värmelampor eller tulpankonsumtion.

ANTIKRISTNA
BLACK metal band blev inte glada när det började dyka upp kristna band som spelade Black metal.

BLACK METAL. En musikstil som kännetecknats av satanism, våld och hat spelas numera också av kristna band, som menar att musiken i sig inte är ond utan kan användas för att sprida hopp och glädje.

Sprider hopp genom brutalitet

TEXT: JOHAN MYRSKOG

ILLUSTRATION: MALIN AHO

– Numera är mordhot inte lika vanliga som tidigare fast det alltid finns grupper som inte kan tåla att kristna spelar sådan här musik. På det stora hela verkar publiken ha accepterat att det finns kristna band som spelar Black metal.

– Men jag har förstått att läget i Sydamerika är betydligt tuffare än här i Europa.

Det säger **Pekka Taina** som spelar i det kristna Black metal-bandet **Enschrounding**.

Han tycker att bandets nya album tagits väl emot av såväl kristna som icke-kristna inom genren.

– Vi har fått mycket positiv respons och uppmuntrande kritik, säger han.

Djävulens musik tar form

Black metal är antagligen den mest kontroversiella musikgenren som finns. Till och med inom resten av hårdrocksvärlden anses den vara extrem. Att spela eller lyssna på Black metal innebär inte bara att vara en hårdrockare. Det är en livsstil och en ideologi.

Black metal uppstod i slutet av 1970-talet i England och Skandinavien. Band som **Venom**, **Bathory** och Schweiziska **Celtic Frost** var pionjärer inom genren. De tog helt enkelt den vanliga hårdrocken och gjorde den snabbare, hårdare och mer ondskefull. I stället för att använda sina riktiga namn tog de artistnamn som ofta anspelade på demoner eller på djävulen själv. Det här har blivit ett särdrag för genren. Resultatet blev en egen stil inom hårdrocken, en stil som nästan enbart inriktade sig på teman som det okulta och tillbedjan av det.

I början var det mest fråga om att vara extrem och kontroversiell till utseendet och stilen. Syftet var att skrämja, provocera och få publicitet. Skivornas omslag fylldes av sataniska bilder och texterna behandlade teman som Satan, helvetet, våld och hat. Det var den så kallade första vägen av Black metal.

Kyrkbränder

Norge anses vara den sanna Black metal-musikens hemland. Därifrån kommer de mest betydande banden inom genren och där har Black metal också

”Det är en stor paradox. Kristna som spelar Black metal. Men det är också en stor paradox att Gud kom ner till jorden och blev människa. Ibland tror jag att en paradox lättare kan hjälpa oss att förstå och få ett bredare perspektiv på livet.”

Pilgrim

så genom historien varit mest kontroversiell.

I början av 1990-talet uppstod band som **Mayhem**, **Darkthrone**, **Burzum** och **Gorgoroth**. Inte bara musikaliskt tog dessa band genren till en ny och brutallare nivå. De formade genren till en livsstil och livsåskådning. Enligt deras filosofi räckte det inte bara med att bara ha brutala texter och en ondskefull framtoning. Man måste stå för det extrema även i handlingar. Till det behövde man en gemensam fiende: kristendomen.

Som resultat av det här brändes nästan 30 kyrkor ner i Norge under början av 1990-talet. De flesta Black metal-musikerna i Norge ansåg att kristendomen trängt sig på norrmännen med våld.

– Vi måste utrota allt som kristendomen och det semitiska rötterna har att erbjuda den här världen, sa Gorgoroths före detta sångare **Gaahl** i en intervju för några år sedan.

– Kyrkbränder är något jag stöder. Det borde ha gjorts mer av dem och det kommer att göras mer i framtiden.

Karl Valfridsson från det svenska, kristna bandet **Pantokrator** uttryckte sin sorg över kyrkbränderna i en intervju.

– Kyrkan per biblisk definition är ju inte kyrkobyggnaden utan människorna. De brände ju inte människor men några av de här kyrkorna var nästan tusen år gamla.

– De var historiska och kulturellt värdefulla. Dessutom var de sagolikt vackra.

Ett annat budskap

Trots den hårda och antikristna miljön uppstod några kristna band som anammade musikstilen utan att stöda dess budskap. Det allra första kristna Black metal-bandet anses vara norska **Antestor** som skapade hat och förvirring bland de sataniska banden.

– Vi identifierar oss som Black metal rent musikaliskt men inte med genrens budskap eller åsikter, sa Antestors sångare **Kjetil Molnes** i en intervju 1995.

De antikristna banden var inte glada åt att det fanns ett kristet Black metal-band. De kallade det en omöjlighet eftersom de ansåg att endast sataniska band som handlar och lever enligt sina texter och sin framtoning kan kallas för Black metal-band.

Öystein Aarseth, även känd som **Eu-**

ronymous, var gitarrist i **Mayhem** och fungerade som en slags ledare för den innersta Black metal-kretsen. Han uttryckte sina åsikter väldigt klart.

– Det är illa nog att ha några politiska band, men ett kristet band är för mycket. Men vi har planer. De kommer inte att fortsätta länge till.

Exakt vad han planerade att göra förblir oklart eftersom han knivhögs till döds av sin kamrat **Varg Vikernes** efter ett gräl. Vikernes dömdes till 21 års fängelse och har nyligen släppts fri.

Efter mordet på **Euronymous** fanns det inte längre någon klar ledare med en fast ideologi och småningom splittades Black metal-musikerna och -anhängarna i mindre grupper med olika åsikter och stilar.

Den ”onda” musiken

I dag är läget betydligt lugnare inom Black metal-kretsarna i Europa. Fast ideologin är viktig är det musiken som är det viktigaste och det har också skapat utrymme för fler kristna band att etablera sig. Rent musikaliskt låter de minst lika brutala som sina anti-kristna kolleger.

Lasse Niskala som är en känd profil inom den finska metalvärlden ser ingen skillnad mellan musiken och kanske inte alla gånger heller i texterna då han jämför de kristna och icke-kristna banden.

– Antestor var ett av de första kristna banden som gav ut ett album på ett stort skivbolag (**Cacophonous records**) som gett ut mycket antikristen musik, vilket var en ganska stor grej och visar att de kristna banden inte räds att spela brutalt de också.

Trots att banden är kristna skriver de ganska vemodiga och sorgsna texter.

– Men det finns hopp i texterna trots att de ofta är ganska mörka, säger **Niskala**.

Demoniska kristna

Motståndet från andra band har kanske minskat men det finns kvar. Det finns också kristna grupper som inte kan acceptera ”kristna” som spelar brutal Black metal.

– De känner inte till stilen eller så känner de inte till Bibeln, säger **Karl Valfridsson** i en intervju.

– De kan inte förstå hur man kan kombinera Bibeln med brutal metal-musik. Men kanske de inte ska behö-

va tvingas förstå det heller.

Pilgrim från det svenska bandet **Crimson moonlight** är ledsen över motståndet från den allmänna Black metal-publiken.

– Människor skriver på internet att de vill döda oss och ge oss på käften. De har ju aldrig ens träffat oss, säger han i en intervju.

– Den enda orsaken till varför det skulle vara ett problem att kristna spelar Black metal är att de andra banden känner sig hotade. Varför skulle det annars vara ett problem? funderar han.

Senare i intervjun förklarar han varför han fortsätter med det han gör.

– Det är en stor paradox. Kristna spelar Black metal. Men det är också en stor paradox att Gud kom ner till jorden och blev människa. Ibland tror jag att en paradox lättare kan hjälpa oss att förstå och få ett bredare perspektiv på livet, säger han.

Hjärtats inställning avgör

För **Pekka Taina** är det viktigast att skriva det som han har på hjärtat.

– Den senaste skivan *Time to kill the beast* har i uppgift att försöka ingjuta mod i kristna som lyssnar på metal-musik, säger han.

– Skivan har också andra teman och strävar efter att nå ut också till de som inte är troende. För mig är det viktigare att skriva om sådant som berör mig och inte bara skrapa ihop en text om Rock N’ Roll.

BLACK METAL

- **Black metal** är en extrem variant av metalmusik där texterna i huvudsak behandlar satanism, våld, hat och ondska.

- **Karakteristiskt för** genren är en slags skrikande sång och ett väldigt snabbt och grötigt sound där gitarrer-na har en framträdande roll.

- **Klassiska Black** metal-album har spelats in i källare för att få det speciella soundet.

- **Ett typiskt drag** är corpse paint. Bandmedlemmarna målar sina ansikten för att framträda som mer demoniska.

- **Kristna band** spelar också Black metal men deras texter handlar om hopp och frälsning i stället för de traditionella texterna om Satan och död.

SAMLING. Finska Missionssällskapet stänger sitt museum och donerar 9 000 föremål och 10 000 fotografier till Kulturernas museum. Den som vill se en unik bit missionshistoria måste passa på i vår.

Går – dagen lever

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

I vitrinerna i Finska Missionssällskapets museum på Observatoriegatan i Helsingfors samsas den namibianska schamanens andetrumma med pyttesmå skor för de kinesiska överklasskvinnornas sargade, bundna fötter. Föremålen berättar om de kulturer de första finländska missionärerna kom i kontakt med.

– Man kan säga att vår samling är en berättelse om Finlands internationalisering, säger museichef **Raili Huopainen**.

Museet heter i dag Kumbukumbu, tidigare hette det Missionsmuseum. Kumbukumbu är swahili och betyder minne. Basutställningen handlar om ovambofolket i norra Namibia och om kejsartidens Kina i början av 1900-talet.

– När missionärerna åkte till Ovamboland på 1870-talet var det viktigt att få kontakt med den lokala stammens kung innan missionsarbetet kunde inledas. Föremålen berättar om det samhälle missionärerna landade i. Samlingen är unik – många av föremålen hittar man inte i Namibia i dag. De finns bevarade för att missionärerna fick dem i present och skickade dem till Finland, säger Huopainen.

Museiverket tar över

På Missionssällskapet vet man att de föremål och fotografier de första missionärerna samlade på sig måste värdas ömt. Samtidigt tryter resurserna.

– Vi har ingen konservator och inga utrymmen för konservering. Missionssällskapet har helt enkelt inte resurser att ta hand om sin samling, säger Huopainen och pekar på en kinesisk teaterhuvudbonad av papper som kräver åtgärder.

– Vi har fått fundera på vad det innebär för oss att upprätthålla och visa upp

vår samling. När vi har förstått hur unik och värdefull den är har vi också insett att vi har ett ansvar för den.

Beslutet påskyndades av att Missionssällskapets utrymmen på Observatoriegatan står inför en renovering. I juni 2013 stänger museet sina dörrar. År 2014 ägnas åt att katalogisera och fotografera föremålen och år 2015 doneras hela samlingen till Museiverket. Sedan är det Kulturernas museum som tar ställning till vilka av föremålen som ställs ut i framtiden.

– I fjol hade vi bara 4 000 besökare – det är ganska lite. Vi kan inte tävla med de stora museerna i Helsingfors centrum, säger Huopainen.

– Och museet är inte en del av FMS kärnverksamhet, något som man verkligen vill satsa på.

Återbörda till Namibia?

I musevärlden diskuteras i dag möjligheten att återbörda föremål till de land de kommer ifrån. Kumbukumbu-museet är ett av de få museer i Finland som fått ta ställning till den frågan – och då gäller det uttryckligen föremål från Namibia.

– Det finns bestämda regler om hur det ska gå till när museisamlingar och föremål återbördas. Det är en komplicerad fråga och föremål återbördas aldrig till privatpersoner.

De föremål som Finska Missionssällskapet har kommit till Finland med tillstånd, här finns inget som är stulet eller som kommit som krigsbyte.

– Att återbörda föremål till museer i Namibia är inte realistiskt. Museerna där har sämre förhållanden än vi här och samlingen skulle inte bevaras.

Vi tittar på en sten som tillhört om-balantu-stammen och som användes för att vässa spjut i samband med initiationsriter eller innan man gav sig ut i strid. Stammen har gjort en förfrågan om att få sin sten tillbaka, men det är

EN SÄNG och ett par damskor i den kinesiska mandarinens rum.

komplikerat eftersom man inte vet hur stenen skulle påverka interna maktförhållanden. Frågan utreds som bäst.

I Namibia levde på 1800-talet en schaman som hette **Kaukungwa**. Han blev kristen och satte punkt för sitt schamanvärv, men i stället för att förstöra sina verktyg donerade han dem till missionärerna. Därför finns till exempel hans andetrumma och lögndektektor i museets samling.

– Vi har haft unga namibianer på besök som inte alls känner till de här föremålen. Men äldre personer kan rycka till när de märker att Missionssällskapet har schamanverktyg i sina vitriner.

Föremålen berättar om den lokala kulturen och vardagen men också om missionärerna. Den legendariska Namibiamissionären **Martti Rautanen** arbetsrum har återuppstått på Observatoriegatan: här finns såväl hans fonograf, leopardskinnet på golvet som stolen som användes av den lokala stammens kung.

– Ingen annan satt på stolen, den var reserverad för kungen.

Rautanen var en mångsysslare som

bland annat utvecklade ett skriftspråk för donga och var en ivrig botanist. Om växter lärde han sig av den schweiziska botanisten **Hans Schinz**. De gjorde många resor tillsammans och när Schinz återvände till Schweiz fortsatte Rautanen sitt vetenskapliga samlingsarbete på egen hand. En stor del av hans samlingar finns i dag i Zürich och han har, tillsammans med Schinz, gett sitt namn åt manketitträdet (*schinziophyton rautanenii* på latin).

Allt bevaras i databas

Kina var Finska Missionssällskapets andra viktiga, tidiga missionsområde. De första finska missionärerna anlände till Kina år 1902. Då var det viktigt att få kontakt med den lokala mandarinerna – den kejsrerliga tjänstemannen – för att arbetet skulle löpa utan problem.

– Från Kina har vi ganska få vardagsföremål men ganska mycket sådant som tillhört den kejsrerliga tjänstemannen.

Här finns porslin, siden, en säng och byrå och en samling pyttesmå skor.

– Att binda de kinesiska flickornas

DEN NAMIBISKA schamanen Kaukungwa överlämnade sin trumma till finska missionärer då han blev kristen.

DYRBAR GÅVA: vas från Ming-dynastin.

EN SÅDAN docka fick kvinnorna i norra Namibia av män som ville ha dem som hustrur.

UNGEFÄR SÅ här såg den legendariska Namibiamissionären Martti Rautanens arbetsrum ut då han arbetade bland Ovambofolket i norra Namibia i slutet av 1800-talet.

MUSEICHEF RAILII Huopainen tycker det känns tryggt att överlämna samlingen till Museiverket och Kulturernas museum.

fötter förbjöds år 1949 men modet fortsatte också efter det. Man kunde varken gå eller arbeta med sådana fötter. Sådant var modet. Det får en att undra

vad vi gör i dag som kommer att verka märkligt när vi ser på det om hundra år, säger Huopainen.

På 1950-talet lämnade missionä-

terna Kina: kommunisterna hade tagit över och det var inte möjligt att fortsätta med arbetet. Listan över länder där Finska Missionssällskapet verkar berättar också om hur arbetet förändrats under årens lopp. I dag finns det missionärer såväl i Afrika som i grannlandet Estland. Och småningom börjar missionärer från de forna missionsländerna bygga upp missionsverksamhet hos oss.

Vad förlorar då Missionssällskapet genom att ge upp sin etnografiska samling?

– Det finns folk som frågar hur vi i framtiden ska kunna presentera Missionssällskapets arbete. Den frågan svarar FMS på senare, säger Huopainen.

Museet samlar inte längre aktivt på föremål från missionsländerna.

Huopainen hoppas att Kulturernas museum ska visa upp delar av samlingen någon gång i framtiden – kanske i samarbete med Missionssällskapet.

– Dessutom kommer allt att vara dokumenterat i en databas. Den som vill se ett visst föremål kommer alltid att kunna klicka fram en bild på det.

”Samlingen är unik – många av föremålen hittar man inte i Namibia i dag. De finns bevarade för att missionärerna fick dem i present och skickade dem till Finland.”

Railii Huopainen

Finska Missionssällskapets Kumbukumbu-museum går att besöka fram till den 9 juni 2013. Sedan stänger museet sina dörrar för gott. Museet har öppet tisdag, torsdag–söndag 12–16, onsdagar 12–18.

MAKTSTENEN ÅTERBÖRDADES

Kungens maktsten från Namibia gavs till finländska missionärer och skickades till Finland under oroligheterna i Namibia.

År 1995 tog president Martti Ahtisaari stenen med sig till Ovamboland och återbördade den till den kungliga familjen.

Senast FMS hörde något om maktstenen var det drottningen som vakade över den. Stenen ska inte visas i offentligheten utan hållas gömd – som seden bjuder.

PRESENTATION

Identitet

Den färskaste årsboken för Borgå stift 2012 kom i december. Det går lätt så att man använder den som uppslagsbok (årsboken innehåller nämligen uppgifter om alla församlingar och viktiga kyrkliga institutioner i Borgå stift) och tänker att man tar till sig artiklarna sen när man hinner.

Men också i år lönar det sig faktiskt att läsa igenom dem – eller rentav skaffa Årsbok för Borgå stift enbart för artiklarna.

Årets tema är identitet och det är ett tema som lockar många av skribenterna och dem som intervjuas till ett mer personligt tilltal. Det är roligt att läsa de oväntade texterna (visste du att Schildts & Söderströms vd **Barbro Teir** mediterar och går på retreat?) eller dem som stillar ens nyfikenhet (varför blir man egentligen präst i mogen ålder?).

Men årsboken tar också upp brännande aktuella teman. I en artikel analyserar **Eila Helander** folkkyrkans framtid och reder ut varför Borgå stift har så mycket högre kyrkotillhörighet än de finska stiftet. I en minst lika intressant men alldeles annorlunda artikel intervjuas missionären och läraren **Helena Hult** om varför hon valt att bli aktiv i Fokus i Jakobstad: för att vår gudstjänst inte är gemenskapsskapande. Det duger inte att ingen ser en varken då man kommer och går.

Som socker på botten kommer **Stefan Forséns** text *En bägare som flödar över*. I den inspirerar han var och en som håglöst stapplar fram längs det som klyschigt kallas "trons väg" att försöka att ta steg snarare framåt än bakåt. Ja, vem kan tänka sig att dagligen ägna tre minuter åt att umgås med Gud? Tänk om det faktiskt gör en skillnad.

■ SOFIA TORVALDS

”Man behövde inte röka och suppa”

RADIODOKUMENTÄR. Tomas Jansson har gjort en radiodokumentär om en ungdomstro som försvann. I dokumentären möter han vänner som var kyrkligt aktiva på 70-talet. En del har sin tro kvar medan andra har förlorat den på vägen.

TEXT: TOMAS VON MARTENS BILD: MALIN AHO

Förr eller senare kommer en tid när man måste se tillbaka på sitt liv, säger radiojournalisten **Tomas Jansson** om bakgrunden till sin radiodokumentär *Vad ska man tro på* som sänds på söndag i Radio Vega.

– Det var i samband med att min studentklass träffades "30 år senare" som gamla tider började snurra i min skalle.

Åbo svenska församling var väldigt central för Jansson när han var i 15–18-årsåldern. Den vuxna Jansson bollade med olika idéer och beslöt sig för att förankra dokumentären i minnena från tiden i församlingen.

– Senare märkte jag att frågor om andlighet är ett tema som berör rätt många i dag.

Radiodokumentären börjar med att han går upp på vinden, hittar gamla stenciler från församlingstiden och letar fram gamla dagböcker. Han börjar spela en sång ur församlingens sånghäften.

– Jag har inte spelat gitarr på 20 år så det var hemskt att höra hur rostigt mitt gitarrspel och min sång lät.

När Tomas Jansson gör radiodokumentärer tar han med sig själv och sina egna upplevelser som en central del av programmet.

– Jag sökte upp en person som svarade mig själv i den åldern, träffade gamla vänner från min tid i församlingen. Jag ville ha med en representant från kyrkan som jag kunde tala med.

Jansson ville att scener och människors historier skulle tala för sig själva och han har undvikit att gå in som redaktör med förklaringar.

– Bara mina egna minnen och min historia kommenteras.

DE EGNA upplevelserna har en central roll i Tomas Janssons radiodokumentär. FOTO: MIKAELA WEURLANDER.

En stor utmaning för Jansson var att gräva i den egna historien och att formulera de egna tankarna så ärligt som möjligt.

– Det var både jobbigt och spännande samtidigt.

Gemenskapen var viktig

Janssons familj gick i julkyrkan och hans mamma bad aftonbön med honom när han var liten. Efter skriftskolan blev han aktiv i församlingen som hjälpledare på olika läger. Han reste till Höstdagar, Ungdomens kyrkodagar och åkte runt med Sommarkyrkan i Åbolands skärgård.

– Vi var några vänner som var aktiva. Det sociala sammanhanget var väldigt viktigt och den starka gemenska-

”VAD SKA man tro på” är ett radioprogram om tvivel och tro, förr och nu, och kyrkans roll – det som både skrämmer och lockar.

pen. Man behövde inte spela en massa roller utan fick utveckla sig själv. Det fungerade som en sorts fristad mot vissa tendenser i samhället. Jag tror det var det som fick mig att hållas kvar.

”Man behövde inte röka och suppa”, säger en av personerna som Jansson intervjuat i programmet.

– Den religiösa gemenskapen gav utrymme för eftertanke och lugn, den bjöd helt enkelt på en plats och tid att hitta sitt jag och fundera på livets stora frågor.

– Att vi dessutom kunde blanda allvar och skratt på ett bra sätt kändes också bra.

Började se kyrkans avigsidor

Jansson har försökt minnas vad det var som fick honom att lämna tron.

– Det var nog inte bara en enda sak. Under min värnplikt fjärmades jag från gemenskapen. Militären var en plåg-

Tioåring får ansiktslyftning i höst

KUMMIN. Kyrkans Ungdomstidning Kummin kommer ut i en förnyad skepnad i höst.

– Det har gått tio år sedan tidningen Kyrkans Ungdom-Människovännen senast förnyades och bytte namn till Kummin, säger KU:s verksamhetsledare **Per Stenberg**.

Hur tidningen kommer att se ut i höst är ännu oklart. Efter att tidningens jubileumsnummer utkommit i januari ska KU tillätta en arbetsgrupp som ska jobba fram förnyelsen. **Linnéa Ekstrand** som svarat för Kummins layout räknas som självskrivnen medlem.

EN ARBETSGRUPP ska förnya Kummin. FOTO: MALIN AHO

– Det finns inget i den nuvarande grafiska formen som måste bevaras, säger Stenberg. Det enda som vi inte prutar på är att tidningen ska komma ut i pappersformat och att den fortsättningsvis ska verka för väckelse, evangelisation och mission. I övrigt kan vi diskutera även radikala förändringar som till exempel i format och papperskvalitet.

Enligt Stenberg har Kummins nuvarande gra-

fiska form fungerat bra under åren.

– Sedan 2003 har inte så mycket annat förändrats än att det då var kostnadsmissigt motiverat att begränsa fyrfärgstrycket till paraden och trycka insidorna med svart. Numera görs ju hela tidningen i fyrfärgstryck.

Även om många tycker att Kummin fortfarande ser fräsch ut vill KU ändå uppdatera tidningen.

– Har man gått i blå

byxor i tio år vill man kanske byta till gula. Och som många andra kristna tidningar vill vi göra något för att bevara intresset bland prenumeranterna.

Även om Kummin nu firar tioårsjubileum har en av dess föregångare, Människovännen, anor från 1912. Den sammanslogs 1971 med Kyrkans Ungdom-Framåt som var förbundets ungdoms- och juniortidning.

■ JOHAN SANDBERG

sam tid för mig. Det fanns ingen plats för religiöst eller existentiellt grubblande. Militärutbildningen gick ut på att döda "egna tankar".

Han upplevde att han inte fick någon hjälp vare sig av sin egen tro eller av kyrkans representanter. Efter militären började en ny och annorlunda tid med studier och nya vänner.

– Jag började tydligare se kyrkans baksidor, fundamentalistiska inslag som jag inte ville ha något att göra med. En attityd som inte var förenlig med den bild jag hade av det budskap som Jesus stod för – det handlade om kvinnoyn, senare syn på samkönade äktenskap,

oviljan att ta ställning för de utsatta.

Småningom fjärmades han från kyrkan och hittade inte tillbaka.

– Däremot har jag aldrig varit nära att skriva ut mig ur kyrkan. Det var självklart för mig att mitt barn skulle döpas. Inte minst för att det var en av ledarna från mitt skriftskolläger som jag kunde vända mig till.

Troende utan kyrka

Arbetet med radiodokumentären har inte förändrat Janssons syn på kristen tro. Men han har på nytt fått upp ögonen för att det görs värdefullt arbete inom kyrkan.

”Den religiösa gemenskapen gav utrymme för eftertanke och lugn, den bjöd helt enkelt på en plats och tid att hitta sitt jag och fundera på livets stora frågor.”

FILM

Bröllopsdansen.

Regi: Mohamed El Adoubi.

Inget snack om saken. Världens känns mindre (eller större, beroende på perspektivet) efter att man sett **Mohamed El Adoubis** *Bröllopsdansen* (Häätanssi), en bioaktu-

ell dokumentär om kvinnor och utsatthet i dagens Marocko.

Titeln syftar på **Hanan** ”**Hind**” **Ryani**, en ung kvinna som i 15-årsåldern blev våldtagen med den påföljd att hennes familj inte längre vill veta av henne. Och eftersom hennes mor, med de manliga släktingarnas goda minne, vägrar att hosta upp

en födelseattest kan Hind inte skaffa sig identitetshandlingar. Vilket i praktiken innebär att hon är utestängd från den reguljära arbetsmarknaden.

Följaktligen livnär sig Hind som bröllopsdansare, ett yrke som inte står högt i kurs men som ändå klår regelrätt prostitution. På tal om det måste hon avstå sin dotter till en fostermamma efter att ha åkt dit just för prostitution. Nu försöker hon få tillbaka lilla Aya men

Det är en väg, inte ett mål

BOK

Förvandlingar – från död till liv

Författare: Göran Skytte
Förlag: Libris 2013

Journalisten, författaren och förkunnaren **Göran Skyttes** färsk bok tar avstamp i Vasa. Genast i andra stycket skriver han att den öst-erbottniska svenskan för honom är vackrare än någon rikssvensk dialekt. Efter en spännande resa med ”magnifika” **Sonja Rosbäck** och hennes skrothög till bil tar han läsaren till Sionkyrkan i Vasa, till en ganska välfylld sal. På första raden (ovetande om vilka koder som råder i Sionkyrkan) sätter sig en kulturperson vid namn Anna, och efter att Skytte har talat färdigt tror hon att hon kan börja tro.

Skyttes bok *Förvandlingar – från död till liv* handlar inte bara om folk han träffar under sina resor, om deras väg till tro. Den handlar minst lika mycket om hans egen tro och då framför allt om vad som hände innan och efter att han drabbades av stroke i april 2012. Bitvis känns materialet fragmentariskt, bitvis lite naivt. Naiviteten kommer sig av att Skytte är noga med att granska sitt eget liv och sina egna motiv, men berättelserna om dem han möter blir tunna och glansbildsaktiga i jämförelse.

Själv intresserar jag mig ganska lite för det som händer när någon börjar tro. Jag vill hellre veta hur man fortsätter.

Lyckligtvis går Skytte in också på det. Jag uppskattar mest bokens sista tredjedel som börjar med att Skytte föreläser på

ett möte och efteråt träffar en kvinna som vill veta om han är frälst. Han ger ett vagt svar som antagligen gör kvinnan besviken, men sedan beger han sig på en upptäcktsresa med syftet att hitta det rätta svaret. Den resan blir intressant.

Här avtäcks småningom en berättelse om livet före blodpropparna som ledde till hans stroke: ett liv på resa, ett liv med jobb sju dagar i veckan, ett liv där det inte fanns rum att be tidebön tio minuter per dag. Det personliga fungerar som en nyckel till det mer allmänna: att vara frälst är en resa. Det är en fortgående process. Det går inte ”av sig själv” att varken bli eller vara frälst.

Det är intressant att granska just ordet ”frälst” i en tid då man ganska obesvärat kan röra sig från samfund till samfund: träffa Halldorf ena dagen och Stinissen den andra, ösa andlig föda ur frikyrkotraditionen liksom ur den ortodoxa och katolska. I en sådan tid möts personer som menar något särskilt med ”frälst” och sådana som inte riktigt förstår vad ordet betyder. Det är just det mötet som är intressant, det är där det bränner till.

När Göran Skytte låg på sjukhus och inte visste om han skulle leva eller dö eller kanske bli ett kolli som inte kan ta hand om sig själv fylldes han av lugn. I sängarna runtomkring låg människor fulla av dödsångest. Han bad tyst: ”Jesus, jag överlämnar mig i dina händer. Amen.”

I sista kapitlet blir han novis i den ekumeniska kommuniteten Bjärka-Säby. Den här gången klarar han av det där med en tidebön per dag.

■ SOFIA TORVALDS

I SIN färsk bok skriver Göran Skytte om sitt liv före och efter en livshotande stroke. FOTO: KP-ARKIV/JOHAN SANDBERG

Som om hon inte fanns

det är lättare sagt än gjort.

Ingens dans på rosor, nej, men i Hind har filmen en slitstark hjältinga som vägrar att ge upp i första taget – låt sen vara att den lokala byråkratin skulle få även Kafka på fall.

Mycket av styrkan i filmen ligger i det vardagliga, omedelbara. När El Adoubi, den i Finland bosatta regissören, närmar sig det (sekulariserade) marockanska samhället sker det utan religiösa och kultu-

rella skyggglappar.

Fokus här ligger på människorna, på mor och dotter, hon och han (i ett skede finns en pojkvän i bilden), men utmaningarna är många.

Den ”arabiska våren” (i slutet av filmen) inger hopp men i Hind Ryanis fall lär framtiden vara oviss, inte minst på grund av den mediala uppmärksamheten. Det gör visst filmen ännu mera aktuell.

■ KRISTER UGGELDAHL

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår sjuttonde tävlande är Stefan Wallin. Konstruerad av Jesper von Herten.

MEDTÄVLARE: STEFAN WALLIN

Namn: Stefan Wallin.

Ålder: 45.

Yrke eller titel: Riksdagsledamot.

Hemort: Åbo.

Favoritidrottsgren eller/och -lag: Fotboll.

Favoritmat och -dryck: Fisk i alla former och vin och öl.

Lyssnar helst på: Radio.

Rekommendera en bok!: Hjort & Rosenfeldts deckare Lärjungen.

Tråkigaste hemgöret: Dammsuga.

Min åsikt om frågesporter: Underhållande.

Motto eller slogan: Allting har sin tid.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 22/25.

Kombinera följande:

SCHWEIZISKA KLOCKMÄRKEN & VAD DE ÄR KÄNDA FÖR

a) Tag Heuer	1) Grundat 1851. Bär rekordet Världens dyraste klocka, 11 milj. \$
b) Rolex	2) Grundat 1884. Tillverkade ursprungligen bara pilotklockor
c) Omega	3) Grundat 1848. Fanns med på första månlandningen 21 juli 1969
d) Breitling	4) Grundat 1860. Motorsportens tidtagare nummer ett
e) Patek Philippe	5) Grundat 1905. Modellen Oyster: världens första vattentäta klocka

Resultat: 5/5

JULHELGER & ANTAL KYRKOESÖKARE

a) Juldagen	1) 345 000
b) Julafton	2) 108 500
c) Långfredagen	3) 93 367
d) Palmsöndagen	4) 67 500
e) Alla helgons dag	5) 51 800

Resultat: 2/5

ALKOHDRIYCKER & SMAK

a) Cointreau	1) Kaffe
b) Pisang Ambon	2) Apelsin och pomerans
c) Kahlúa	3) Banan
d) Blue Curaçao	4) Pepparmynta
e) Fernet Branca	5) Citrusfrukter

Resultat: 5/5

FINLÄNSKA PRESIDENTER & MELLANNAMN

a) Risto Ryti	1) Väinämö
b) Sauli Niinistö	2) Kristian
c) Mauno Koivisto	3) Henrik
d) Lauri Relander	4) Heikki
e) Martti Ahtisaari	5) Oiva

Resultat: 5/5

FOBIER & BETYDELSE

a) Cynofobi	1) Rädsla för spindlar
b) Skotofobi	2) Rädsla för hundar
c) Hypnofobi	3) Rädsla för mörker
d) Brontofobi	4) Rädsla för sömn
e) Araknofobi	5) Rädsla för åska

Resultat: 5/5

Svaren:
Schweiziska klockmärken & vad de är kända för: a-4, b-5, c-3, d-2, e-1
Julhelger & kyrkobesökare: a-3, b-1, c-5, d-4, e-2
Alkoholdrycker & smaker: a-2, b-3, c-1, d-5, e-4
Finska presidenter & mellannamn: a-4, b-1, c-3, d-2, e-5
Fobier & betydelse: a-2, b-3, c-4, d-5, e-1

Aktuellt – Just nu!

Bäste herrn, låt mig få leva
Max Safir

En överlevnadsberättelse om Max Safirs resa från staden Kielce i Polen till nazisternas koncentrationsläger och fram till befrielsen. Han upplevde senare också staten Israels födelse och deltog i självständighetskriget 1948.

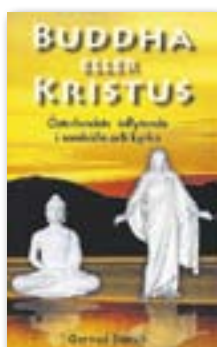
XP-media **Inb 26,90**

Buddha eller Kristus – Österlandets inflytande i samhälle och kyrka
Gertrud Storsjö

Vilka är skillnaderna mellan kristen och österländsk andlighet? Hur påverkas vi av buddhistiskt inspirerade former av meditation?

XP-media **Hft 26,90**

BokFika
Mänskliga hjältar?

Jonas Jungar, Henrik Huldén och Patrik Frisk som alla medverkat i antologin "Mänskligt – vad rör sig i huvudet på en karl" diskuterar kring att vara man och mänskliga.

Moderator: chefredaktör May Wikström.
Luckan i Helsingfors, Simonsg. 8, torsdag 31.1 kl. 13

Prenumerera nu!

Skattkistan

Berättar om kristen tro för barn! Berättelser, pyssel, serier och mycket mera. Tidningen riktar sig till barn i åldern 6-12 år.

Prenumerationspris **21,70 € 8 nr/år**

Nyckeln

För ett gott församlingsarbete! Inspiration och fördjupning för dig som är engagerad i församlingen eller församlingsanställd.

Prenumerationspris **32,60 € 4 nr/år**

Fontana Media

www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi

PÅ GÅNG

JESUS – VEM ÄR HAN?

Det aktuella seminariet "Jesus – Vem är Han?" arrangeras nu av Kronoby församling fr 1. – lö 2. februari. Under dagarna bekantar vi oss närmare med Jesus som person och hans undervisning från flera olika infallsvinklar. Föreläsare vid seminariet är prosten Henrik Perret och chefsred. Leif Nummela, bägge erkända bibellärare. Under dagarna ordnas servering och barnpassning i Kronoby församlingshem. Seminariet ordnas av Kronoby församling i samarbete med Kyrkans Ungdoms och Evangeliföreningens lokala kretsar och tillfället är öppet för alla intresserade.

Leif Nummela konstaterar att jämfört med andra märkesmän från antiken så har vi förvänsamt mycket kunskap om Jesus. Det mesta finner vi givetvis i bibelns Nya testamente, men också andra källor vittnar om honom.

Enligt Nummela lönar det sig att bekanta sig med Jesus redan därför

att han bidragit så avgörande till hur vårt samhälle har utvecklats, men det viktigaste är ändå att få klarhet om hans person. Var han verkligen den han utgav sig för? I så fall kan vi inte bara ignorera honom!

Perret påstår att det inte finns något dokument som blivit så grundligt granskat som Bibeln, och speciellt evangelierna. De skiljer sig från andra religiösa dokument däremot genom att berättelserna har både historisk och geografisk förankring, och kan jämföras med annat, till exempel historiskt, material.

Vidare konstaterar Perret att evangelierna inte gömmer undan Jesu vänners svagheter och rädslor. De förmedlar en realistisk bild av såväl Jesus som hans efterföljare.

Vilket är då Jesu budskap till oss idag? Henrik Perret hänvisar till Johannes evangeliet (8:12) "Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus."

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Två studerande, rök och husdjurs-fria flickor önskar hyra lägenhet i Åbo, gärna nära centrum. Maila: esundqvi@abo.fi eller ring 044 264 9375

Studerande (klassisk musik) önskar hyra 1 r + k i Esbo – H:fors. Brådskanie! Tel. 040 5405588

KÖPES

Egnahemshus eller tomt i Brändö-Vikinga-Hemstrand-Dragnäsbäcksområdet önskas köpa i Vasa. Även rivningsobjekt beaktas. tel. 050-3343228

UTHYRES

Etta 29 m² och Etta 32 m² på Sirkkalagatan 13 a, Åbo. Tfn 0400-527 118

Etta på Drumsö uthyres fr.om. 1.2. Vv. kontakta Christina 040 5178703 om du är intresserad.

Hyresbostad i Ingå! Bostaden är belägen i höghusets första våning. 4 r+k+inglasad balkong 93m². Centralt belägen i Ingå centrum. Två månaders hyresgaranti. GENAST LEDIG! Info 050 314 1562. Hyra 875€.

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

FÖNSTER, DÖRRAR, KAKEL

www.nordicsale.fi

Fabriksmåttfel och II-klass

SNOAN
Endagsretreat
Lö 2.2.2013 kl.10-19

Tema: Smaka på retreat
Pris: 50 €. Anmälan till Lärkkulla senast 28.1.2013

Retreat inför fastan

Må-on 11-13.2.2013
Tema: Mitt ljus, o Herre, är du
Pris: 190 €. Anmälan till Lärkkulla senast 24.1.2013

Retreat

Fre-sö 1-3.3.2013
Tema: Den inre glädjen
Pris: 190 €. Anmälan till Lärkkulla senast 8.2.2013

RETREATGÅRDEN SNOAN
en möjlighet till vila och eftertanke

LÄRKKULLA

Retreatledarutbildning

Du lär dig att själv bygga upp och leda retreat. Del I: 11-15.3.2013, Del II: 9-13.9.2013, Del III: 25-27.11.2013
Kursavgift inkl. kost och logi del I, 420 €, del II, 420 €, del III, 250 €. För närmare upplysningar kontakta Lärkkulla. Anmälan till Lärkkulla senast 7.2.2013

Bli mer äkta

16.3.2013 kl. 10-16
Lär dig mera om att bli god på ett äkta sätt – att bli mer dig själv.
Kursavgift inkl. kost 75 €. Anmälan till Lärkkulla senast 6.3.2013.

CIVILTJÄNSTGÖRING på Lärkkulla

Lärkkulla-stiftelsen tar emot civiltjänstgörare såväl till Karis som till Houtskär, främst inom uppgifter gällande fastighetsunderhåll. Kost och logi ordnas.

Mera information om våra kurser och vår övriga verksamhet hittar du på www.larkkulla.net
Tfn 019 275 7200, info@larkkulla.net

NYTT FRÅN DOMKAPITLET

Tf kyrkoherden i **Lemland-Lumparlands församling Jouni Sinisalo** har förordnats att fortsättningsvis sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling 1.2 - 14.4.2013.

Församlingspastorn i **Åbo svenska församling Malena Björkgren** har beviljats tjänstledighet 9.2 - 17.8.2013.

Församlingspastorn i **Åbo svenska församling Jonathan Westergård** har förordnats att fortsättningsvis sköta 50 % av en församlingspastorstjänst i samma församling 9.2 - 17.8.2013.

Förordnandet för tf kyrkoherden i **Brändö-Kumlinge församling**

Anna Lindén har avbrutits på egen begäran från 1.2.2013.

Pastor **Marith Leppäkari-Lindberg** har förordnats att sköta kyrkoherdetjänsten i **Kimitoöns församling** 1.2 - 31.12.2013, dock högst tills tjänsten blir ordinarie besatt.

Församlingspastorn i **Johannes församling Emma Audas** har beviljats tjänstledighet 1.2 - 31.5.2013 och förordnats att under samma tid sköta en församlingspastorstjänst i **Åbo svenska församling**.

C-kantorn i **Vörå församling, Mikaela Malmsten-Ahlsved** har beviljats begärt avsked från 1.3.2013.

En C-kantorstjänst i **Vörå församling** har förklarats ledig att sökas senast 15.2.2013 kl. 15.

Sökandena till kaplanstjänsten i **Esbo svenska församling**, församlingspastorn i samma församling **Kira Ertman**, församlingspastorn i **Kyrklätts svenska församling** **Monica Heikel-Nyberg** och pastor **Ola Byfält**, har förklarats behöriga tjänsten.

A-kantorn i **Närpes församling** **Sam Lindén** har tilldelats titeln director cantus.

Vårdjobb på Åland i sommar!

Vi söker bl.a. sjukskötare, barnmorskor, hälsovårdare, laboratorieskötare och röntgenskötare till sommaren.

Kontakta oss för närmare information om lön (grundlön + erfarenhetstillägg + Ålandstillägg) och anställningsvillkor

Gör en intresseanmälan på www.ahs.ax

Vi bistår med bostad!

Kontakta solveig.carlsson@ahs.ax
018-5355 (vxi)
0457-548 3268

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

FINSKA MISSIONSSÄLLSKAPET

Till Finska Missionssällskapet medlemmar
KANDIDATNOMINERINGEN TILL VAL AV
STYRELSEMEDLEMMAR HAR INLETTS

Finska Missionssällskapetets årsmöte väljer styrelse med 12 medlemmar, varav fyra årligen står i tur att avgå. Årsmötet arrangeras i Helsingfors den 8 juni 2013 i samband med sällskapetets årsfest.

Finska Missionssällskapetets medlemmar har uppmanats att nominera kandidater till val av styrelsemedlemmar. Varje medlem kan avge flera förslag. Medlemmarna har tillsänts ett brev angående nomineringen.

Nomineringen utgår fredagen den 28 februari 2013, då förslagen bör vara hos Finska Missionssällskapet.

Medlemmar i Finska Missionssällskapet är vår kyrkas församlingar samt övriga samfund och enskilda personer, som sällskapet godkänt som medlemmar.

Tilläggsuppgifter:

jurist Tarja Larmasuo, e-post: tarja.larmasuo@suomenlahetykseura.fi, valkommitténs ordförande, kyrkoherde Jukka Kuparinen, e-post: jukka.kuparinen@evl.fi

Den av Finska Missionssällskapetets årsmöte tillsatta valkommittén

INKAST ANN-KATRIN STORE

Mission är mer än bara ord

ATT DRICKA sitt morgonkaffe i godan ro och samtidigt läsa tidningen Kotimaas kolumnist Rebekka Naatus tankar om mission kan ge lite hosta då kaffet fastnar i vrångstrupen. Den unga kvinnan, som är informator i Uleåborgs församling, menar att ordet mission bör förpassas till museum. Kyrkan bör sluta med att förkunna Ordet ute i världen, så många har konkreta behov av hjälp och inte av Guds Ord. "Tänk att vi med kyrkoskatten stöder kyrkornas förkunsel ute i världen. Inte skall det vara så!" utropar den unga damen, och undrar dessutom varför mission borde intressera unga.

Jaha, nu hamnar vi i museisamlingar, vi missionärer. Det har antagligen de egna barnen redan länge tänkt, kanske inte på grund av missionsarbetet, utan på grund av den allmänna ständighetsinställningen till allt. Förutom kaffet i vrångstrupen gav kolumnen all orsak att fundera över missionsarbete och dess innehåll. Också utan provocerande kolumner bör missionärer, missionsorganisationer och kyrkfolk grundligt fundera på missionens uppgift i en ständigt föränderlig värld.

Är det rätt att föra ut vår tro, vår religion, till andra folk? De har ju sina egna religioner, sin egen tro. Jag är ingen vän av dynamisk omvändelseverksamhet, men Jesu missionsbefallning har jag svårt att hoppa över. "Gå ut i hela världen, till alla folk ...". Ganska många år har jag haft möjligheten att leva som kristen i en annan kultur, med en annan tro. Och jag har fått se att kristendomens kärleksbudskap och undervisning om nåden (O, vad gammalmodigt!) ger människor en trygg plattform att stå på. Att inte behöva vara rädd för onda andars alla påhitt, att inte behöva berövas nattsömn på grund av hot om förbannelse, som grannen meddelat att han skall ordna om. Sådant har vi rationella västerlänningar svårt att förstå.

Vad betyder kärleksbudskapet konkret? Att ge den hungriga mat och kläder, att bistå vid katastrofer och i nöd. Att lära analfabeter läsa så att han kan ta reda på fakta och inte behöver förlita sej på lurendrejares utsagor. Att vaccinera barnen så att de inte behöver dö i mässling. Att lära mammor tillreda näringsrik gröt av lokala sädeslag för att barnet inte skall bli efterblivet på grund av undernäring. Att skaffa stöd för en knäled som en sparkande ko åstadkommit, för att han som blev sparkad inte skall bli sittande på sin stol, utan ska kunna arbeta och försörja sin familj. Allt detta utan att en sekund glömma vem som är Uppdragsgivaren!

Mission och missionsarbete hör inte hemma på museum, det hör i allra högsta grad hemma i vår värld. Att uppdatera arbetsmetoderna är livsviktigt. Att gå igenom sina strategier och våga ändra dem vid behov, att hela tiden vara vaken för medmänniskans behov och svara på dem med respekt, det är dagens missionsmelodi.

Ann-Katrin Store är missionär i Senegal

ANDLIG TONDÖV

Kräver tro begåvning?

Finns det en del som är religiöst begåvade – och följaktligen andra som är obegåvade i samma avseende? Frågan ställs av kyrkoherde **Lars-Johan Sandvik** i en kolumn i Vasabladet.

Sandvik har mött dem som uppriktigt sagt att de inte förstår ett skvatt av det som sägs i kyrkan, medan andra verkar ha en medfödd fallenhet att tolka andligt tonspråk utan förkunskap.

– Religiöst begåvade finns i alla religioner och kulturer, konstaterar han.

TROVÄRDIGHET NUTIDSUTMANING

Fler än vi tror har behov av att diskutera religion

Med glädje noterar jag att Kyrkpressen på senare tid fått mera inspirerande innehåll. Jag avser inte bara KP nr 2, som möter mig med en bekant bild. Hilma Stockholm ger korset också namnet Tomaskors (1944) och uppger att det restes vid Tomas-mäss, årets kortaste dag. När man fordoms ansåg att julen tog sin början.

Jag tackar för själva innehållet, som nu mer än förr väcker eftertanke. Fortsätt i samma stil! Om folk ska vara intresserade av KP så måste det ju finnas annat intressant än kyrkliga annonser. Rapporter om mission och vittnesbörd har säkert sina läsare, men när knappast utanför en engagerad krets. Mången världsligt sinnad hänger upp sig på olika budskap i religionen,

som verkar föga trovärdiga, svårtolkade, omöjliga. Man vänder ryggen åt och fnysar "tantprat" och ägnar sig hellre åt en spalt om senaste mode och pop. Tidningens uppgift är väl att intressera "vilsna får" för kyrkan.

J-E Nyman nämner i sin spalt om kremering att vi i vår bekännelse försäkrar att vi tror på "kroppens uppståndelse". Hoppsan! Hur då? Mera sådant, så blir vi inspirerade att debattera, fråga, fundera: vad menar de egentligen? Vissa frågor är svåra att besvara, men det berättigar inte till att undvika dem. Om man inte kan förklara kroppens uppståndelse på ett sätt som kan anammas av dagens ungdomar, så måste meningen ändras eller strykas. Ta upp andra lik-

nande teser, analysera dem och ge en förklaring som jag förstår. Lyckas det inte så kanske felet är tesens och inte mitt.

Många religiösa budskap uttrycks på ett sätt som inte går hem hos en generation, som inte med modern mjölken och hemmiljön fått ett okritiskt intresse för religionen. Jag respekterar att kyrkan och dess organ vårdar om de redan troende, men tror ändå att den viktigaste uppgiften är att fånga världsliga tvivlars intresse och få dem med i en givande debatt. Ta reda på vilka saker en vanlig skeptiker hänger upp sig på och red ut saken så att en inbiten materialist kan hänga med. Ta Lasaros som exempel. "Han luktar redan" och var således halvtruten. Hur såg

han ut när han steg upp? Eller var han bara skendöd och hade pruttat.

Om KP:s ägare vill att folk skall läsa KP så måste dess innehåll inspirera till debatt och eftertanke. Det måste fånga de ungas intresse, tvinga fram frågor och önskan att få svar. Jag menar inte popmusik eller sport, utan frågor kring livets allvar. Fler än vi tror grunna på överkliga ut-sagor och tycker att bibeln innehåller omöjliga påståenden men de saknar en kanal för diskussion.

Det räcker inte med att kyrkans dörr är öppen; "Kom in!" Jag säger hellre: kyrkans dörr är öppen; "Kom ut!"

BROR HAGSTRÖM
Jakobstad

FINT INKAST

Dela och samsas

Vi vill tacka Maria Sundblom-Lindberg för hennes inkast i KP nr 2. Hon satt pricken över i:et åt oss. Nu behöver vi inte längre snubbla över orden utan kan hänvisa personer till inkastet. Om någon inte orkar läsa det orkar de inte heller höra på oss när vi försöker förklara vår synpunkt på saken. Vi har också rätt till vår religion och att inte bli nertrampade. Även om det inte är lätt måste vi dela och samsas.

EMMA OCH MIKAEL ÅDAHLGAR

DAGENS ROS

Alla skriver inte

Här på Åland brukar vi skriva till tidningarna och önska någon "Dagens ros"

Jag tycker både Maria Sundblom-Lindberg, och Margita Wilkman skulle vara värda "Veckans vackraste ros" för sina nedskrivna tankar under Opinion i KP nr 2. Andra bara tänker men skriver inte.

Tacksamma hälsningar.

AURORA BOSTRÖM
Föglö

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till: **Kyrkpressen/opinion Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors**
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Insändare måste förses med skribentens namn.
Obs! Insändarnas längd är högst 1 200 tecken. Insänd text returneras inte.

ANDLIG UPPLEVELSE

Har någon upplevt samma som jag?

Vi lever i en förvirrande värld där många människor inte kan tro på sådant som har hänt eller skrivits för 2 000 år sedan. Men kanske man ändå tror på dem som lever nu.

Somliga påstår att de haft övernaturliga upplevelser. Det skulle vara intressant att få veta om någon av denna tidnings läsare har upplevt något oförklarligt. Självar har jag inte sett någon skepnad eller hört någon röst men något oförklarligt ljus. Badrumslampan hade slocknat men när jag en mörk natt kom dit lyste det på tre håll. Ett ljusgult ungefär 30 cm brett eller högt band lyste med ett vibrerande sken från dörren en bit framför väggen, fortsatte snett över tvättmaskinen och ändrade

"Jag blev åtminstone stärkt i min tro att livet fortsätter efter döden i en annan dimension."

riktning. Jag, som inte använder något sömnmedel, var klarvaken och försökte hitta en förklaring till fenomenet men fann ingen.

Jag gick fram till köksfönstret och tittade ut men där fanns inget blinkande ljus och det var alldeles tyst.

Senare har jag undrat över om det kunde vara en väninna som avlidit litet tidigare och som ville visa att hon le-

ver fortfarande på den andra sidan. Jag blev åtminstone stärkt i min tro att livet fortsätter efter döden i en annan dimension. Om det nu finns en andevärld då är det väl inte så konstigt att det också finns en högre makt som vi kallar Gud och som kunde ge Jesus ovanliga insikter och förmågor.

Vi kan inte bevisa att Gud finns men inte heller motsatsen. Vi får välja om vi vill tro på den onda eller den goda makten. Åtminstone kan vi konstatera att både ondskan och godhet finns i världen.

ALICE STOLPE
Vasa

KYRKOMUSIKDAGAR TILLÄGG

Lova Gud med alla instrument – inte minst orgel!

Jag vill tacka Kyrkpressen och Johan Sandberg för att förstjänstfullt ha lyft fram kyrkans musik i samband med Kyrkomusikdagarna i Borgå stift (KP nr 3). Slutet av intervjun med mig blev dock i redigeringskedan förkortat så att betydelsen något ändrades.

Vad jag ville säga är: Alla instrument är välkomna att användas på lämpligt sätt i våra gudstjänster och förrättningar. Samtidigt är orgeln oslagbar i de situationer – och de återkommer ofta i församlingens liv – då en ensam musiker både skall ackompanjera församlingens gemensamma sång och stå för instrumental musik (pre- och postludium, nattvards-

"För att få motsvarande effekt utan orgel behövs flera instrument och flera musiker."

musik, brudmarsch, sorgemusik). För att få motsvarande effekt utan orgel behövs flera instrument och flera musiker.

Ovanstående är enligt mig den ena orsaken till att orgeln fortfarande är en hörnsten i församlingens musikliv, även när vi helt riktigt tar med ock-

så andra instrument. Den andra orsaken är att orgeln inte är enbart ett solistiskt instrument och ett instrument som ensamt ackompanjerar sång. Den är också ett utmärkt gruppspelinstrument, både i äldre och i nyare musik. Jag tycker vi skall låta orgeln vara "primus inter pares" – den främste bland sina likar – i vår kyrkas instrumentförråd, men ge den mycket sällskap!

JAN HELLBERG
Stiftssekreterare för gudstjänstliv och musik
Domkapitlet i Borgå stift

FOTOGRAFERANDET HAR blivit ett substitut för akvarellmålning för Tinca Björke. Här ett svartvitt självporträtt taget med kamera.

Det var på husförhörens tid och en liten dalaförsamling stod i ur. – Vad menas med dagligt bröd? frågade prästen en av drängarna i byn. Sill och potatis, sa drängen. – Nej, det vet jag inte om jag kan nöja mig med, sa prästen. – Nej, sa drängen, men det får jag göra.

Mera tid för nära och kära

Öbor besitter någon form av överlevnadskreativitet, säger Tinca Björke som är informatör i Mariehamns församling.

TEXT: TOMAS VON MARTENS

Hur är det att jobba som informatör i en församling?

Mitt arbete som informatör är mångfacetterat, jag gör infoblad, broschyrer, affischer, uppdaterar församlingens hemsida och facebook. En församling är som vilket företag som helst.

Vad är speciellt med Mariehamns församling tycker du?

Mariehamns församling erbjuder mycket mer än bara mässor, exempelvis djupmeditation, musik för olika åldrar, föreläsningar, kortare fördjupningar inom olika teman, retreatar, för att nämna några saker. Här finns något för alla.

Vad har du sysslat med innan du började jobba i församlingen?

Tidigare har jag jobbat med lite olika saker, jag är nog lite av en tusenkonstnär. Bland annat har jag jobbat på Folkhälsans förbund i Helsingfors med Folkhälsans rikskampanjer.

Var har du vuxit upp?

Jag är hemma från Marie-

hamn där jag bott nästan hela mitt liv.

Har du bott i andra länder eller gjort några spännande resor? Jag har aldrig bott utomlands men gjort flera utlandsresor som gett spännande och anorlunda upplevelser.

Åkt med båt vid Niagarafallen på kanadensiska sidan, njutit av soluppgången i Grand Canyon, vaknat på Jukkasjärvi ishotell, snorklat på Maldiverna, åkt spårvagn i San Francisco, kryssat på Nilen och flugit ballong över Stockholm.

Jag har också besökt olika ställen runt medelhavet, Cypern på sensommaren är en favorit.

Du tycker om att fotografera.

Hur började det intresset och finns det andra fritidsintressen som är viktiga för dig?

Jag har tidigare målat akvarell men när min pappa dog gick det troll i penslarna. Fotografering är kanske ett substitut men det ger utlopp för min kreativitet. Med en bra kamerautrustning finns möjligheten att fånga livet i rö-

”När min pappa dog gick det troll i penslarna. Fotografering är kanske ett substitut för min kreativitet.”

Tinca Björke

relse, få naturliga, skarpa och vackra bilder.

Jag vill ogärna efterbehandla bilden i bildredigeringsprogram. Jag gillar också att fotografera detaljer – vardagssaker i en annorlunda vinkel. Av många bilder gör jag fotoböcker till familjen, kort och tavlor.

Jag är också vattengymnastikinstruktör och leder två grupper varje vecka. Det är härligt att göra något helt annat än det jag gör som informatör.

Sen tycker jag också om att pyssla, sticka, sy, snickra, läsa och fixa – tyvärr vill inte tiden räcka till.

Vad är speciellt med Åland?

Här är så otroligt vackert! Har jag sett på bilder – fast jag

måste erkänna att jag är lite hemmablind.

Vad är speciellt med att vara ålänning?

Jag tror att öbor besitter någon form av överlevnadskreativitet – lite finurlighet – men jag kan bara prata för mig själv.

Vad är viktigt och aktuellt just nu i ditt eget liv?

Viktigt för mig är att finna en balans i livet. Sortera ut vad som är verkligt viktigt. Ta mig tid att umgås med nära och kära. Jag citerar en okänd: ”Jag ska inte bara leva mitt liv, jag är också regissör.”

Vad har du läst senast?

Just nu läser jag Camilla Läckbergs *Änglamakerskan*.

BÄSTA ANNONSÖRER!

Kyrkpressens utbildningsbilaga utkommer i år torsdagen den 7.2.2013. Om ni vill ha er annons med i bilagan ber vi er skicka den senast tisdagen den 29.1.2013 till annons@kyrkpressen.fi.

För närmare information ring våra annonsförsäljare:

Björn Sten 0400 012 390
Leif Westerling 050 329 4444
Jonny Åstrand 0500 924 528

www.kyrkpressen.fi

